területén. Sokan ugyanis felületes ismereteik, esetleg előítéleteik alapján teljesen félreértik a megszentelt élet lényegét, és akár a katolikus hívők is figyelmen kívül hagyják, hogy a szerzetes is ember. Nagyon könnyen megtörténhet az is, főként korunk szubjektív felfogása miatt, hogy az emberi hibák és gyarlóságok folytán éppen szerzetesek feledkeznek el Krisztus követéséről, sőt abban el is buknak. A lehetséges hibák és veszélyek felidézése, valamint az eddigiek során felismert rossz tapasztalatok módszeres elemzése az egész megközelítést a valóság és az életszerűség medrében tartja.

A szerzeteseknek vannak jóváhagyott szabályaik, és való igaz, hogy a szabályzat nagy segítség. De szó sincs arról, hogy a szerzetes a parancsok és a tiltások fogságában vergődő ember volna. Aquinói Szent Tamás teológiai megközelítése segíti a szerzőket abban, hogy a szerzetesi életet dinamizmusában szemléltessék. Hiszen világos, hogy a szerzetesnek állandóan törekednie kell arra, hogy az erények kibontakoztatása által követni tudja a szegény, tiszta és engedelmes Jézust. A szerzetes semmit sem kap készen a fogadalom letételekor, éppen ellenkezőleg, pontosan akkor nyílik meg számára az út ahhoz, hogy megtalálja a tökéletesedés útját. A három evangéliumi tanácsot a szerzők az erényes keresztény élet részeként mutatják be, rámutatva arra, hogy a megszentelt lényege nem lehet más, mint a szeretet, amely minden keresztény ember végső mércéje.

A könyv sok jó megfogalmazása és tanulságos mondanivalója mellett észlelhetünk hiányosságokat is. A szerzők nem mindig világítanak rá kellő módon arra, miben is áll igazán a boldog és kiegyensúlyozott szerzetesi élet. Rá lehetett volna mutatni arra, hogyan vannak jelen, bár más formában, a szerzetesi élet alapelemei (szegénység, tisztaság, engedelmesség) a világi hívők életében is, akik számára az evangéliumi tanácsok nem lehetnek teljesen idegenek, hiszen egyetlen kereszténység létezik. Szent Tamás az erények gyakorlását a boldogság evangéliumi perspektívájába helyezte. A valódi boldogság nemcsak az örök életet jelenti, hanem már itt a földön elkezdődik a Krisztus iránt elkötelezett ember életében, bár tökéletlen és törékeny formában. A boldogságok nyitottak a többi életállapotra, és minden keresztény kincsét jelentik. A szerzetesség örömteli megélése a szerzők által időnként említett rossz tapasztalatokat ellensúlyozza, és a szerzetest Krisztus szeretetének sugárzó tanújává teszi akár egy Istentől messze eltávolodott világban is.

Szabó Sándor Bertalan OP

Bernhard Meuser – Nils Baer: YOUCAT bérmakönyv

Vigilia, Budapest, 2017, ford. Lukács József.

A katekizmus műfaja sűrű – és olykor ellentétes irányba tartó – szálakkal illeszkedik az egyház valóságának szövetébe. A kérdés-válasz módszer ókeresztény és középkori gyökereiből sarjadva a Trienti Zsinat korában lett modern eszközzé, amit alátámaszt, hogy a „káték" a protestáns és katolikus reform(ció) küzdelmeinek mindkét pólusán megjelentek. A II. Vatikáni Zsinatot előkészítő folyamatok és a zsinat szemlélete viszont jelentősen árnyalta e memóriára építő didaktikai módszer hátterét jelentő, elsődlegesen intellektuális hitfelfogás tekintélyét. Ezért is izgalmas vállalkozás, hogy a Szent II. János Pál pápa által szorgalmazott és Joseph Ratzinger nevével fémjelzett 1993-as *A katolikus egyház katekizmusa* megjelenése után – mely lemondott a kérdés-válasz felépítésről – XVI. Benedek pápa (egy Schönborn bíboros vezette német nyelvű csoport indítványát elfogadva) egy ifjúsági katekizmus terve mellé állt, mely a pápa ajándékaként a a 2011-es madridi ifjú-

sági világtalálkozó minden résztvevőjének csomagjába bele is került. Ez lett a YOUCAT, azaz *A katolikus egyház ifjúsági katekizmusa*. Egységes világkatekizmus az öt földrész radikálisan különböző fiataljainak? Visszatérés a kérdés-válasz módszerhez? Németes szigorúsággal keresztülvitt egységes arculat és tartalom minden kiadásban? Európából diktált egységes ifjúsági világpasztoráció? A meghökkenés szülte számos – néha félreértéseket tükröző – kérdés ellenére a YOUCAT hamar nagy siker és meggyőző kezdeményezés lett, olyannyira, hogy az eredetileg egyetlen könyv projektje elkezdett új ágakat hajtani. Megjelent az Y-Biblia, a YOUCAT imakönyv, a bűnbánati kalauz, az egyház társadalmi tanítását feldolgozó DOCAT (melyre – már Ferenc pápa hathatós részvételével – a krakkói ifjúsági világtalálkozó kapcsán mobiltelefonos applikáció is épült), és újabb bátor vállalkozásként a YOUCAT bérmakönyv, amelynek magyar fordítása – a hozzá tartozó katekétakézikönyvvel együtt – 2017-ben látott napvilágot Lukács József fordításában.

Ha maga a katekizmus műfaja bonyolult téma, akkor a bérmálási felkészítés témája méltó társként csatlakozik hozzá ebben. Mi a pontos helye és jelentősége a beavató szentségek egységéből kiemelt bérmálásnak a pasztorációban? Milyen korosztályt is vezessünk a bérmálás szentségéhez? Mi a cél és mik a követelmények velük kapcsolatban? A bérmakönyvnek már magával a ténnyel, hogy elkészült, valamilyen választ kell adnia ezekre a kérdésekre. Ám úgy tűnik, a könyv alkotóinak legfontosabb stratégiája és egyben üzenete, hogy előremutatnak: e kérdések eldöntését a katekétára és a helyi pasztorációra bízva inkább néhány olyan jellemzőre teszik a hangsúlyt kifejezetten rövid, tömör felkészítési anyagot kínáló (bővebb kifejtésért rendre a YOUCAT-hez utaló) művükben, amelyek akár meg is újíthatják nemcsak a bérmálási felkészítést, de a fiatalokkal való tágabb értelemben vett foglalkozást is. Melyek ezek az előremutató aspektusok?

A bérmakönyv először is a Szent II. János Pál pápa által képviselt felfogást képviseli az egyház és az ifjúság párbeszédében. Az ő határozott álláspontja volt, hogy a fiataloknak a csorbítatlan hitet kell közvetíteni a maga kihívó egyértelműségében. Ezért nemhogy „lebutítani", finomítani kellene számukra a kereszténység kemény igazságait (például a szenvedésről, a keresztről, a bűnről), hanem ellenkezőleg: éppen a fiatalok azok, akik leginkább igénylik, elvárják ezekben a témákban is a világos beszédet, mivel komoly ideálok mentén akarják alakítani életüket, és úgyis ráéreznek az üzenet hiteles vagy hiteltelen voltára. A YOUCAT bérmakönyv is ezt teszi a „rázós" témák tárgyalásakor. Másrészt a kemény kérdéseket nemcsak a kereszténység oldaláról vállalja, hanem kívülről is: kimondja és tárgyalja a hitigazságoknak a mai ember számára kézenfekvőnek tűnő alternatív értelmezési lehetőségeit is, amelyekről feltételezhető, hogy a bérmálásra készülő mai fiatal úgyis szembesül velük, vagy akár maga is felvet ilyeneket. Harmadszor: a mai világ kérdéseinek és a mai világgal párbeszédbe állított hitigazságoknak tárgyalásakor bátran nyúl a legújabb szentek, lelki írók és teológusok modern megközelítéseihez úgy, hogy az eredmény mindig a katolikus hit lelkesítő, hiteles elmélyítése lesz.

A felsorolt jellemzők jó példája a 4. fejezet. A könyv itt először úgy veti fel az „emberré lett Isten" gondolatát, mint hollywoodi filmötletet, majd rámutat a megtestesülés teológiai paradoxonára, és leszögezi: „Ha mindezt nehezen fogadod el, nem vagy egyedül." Végül a „Nincs olyan szenvedés, melyet Isten nem ismer" című pontban így vázol fel egy a fiatal számára nagyon is lehetséges életszituációt: „Képzel el, hogy jön valaki, és azt mondja: Menj a fenébe az Isteneddel! Nincs szükségem arra az istenségre, aki ott ül az

égben, és jól megy a dolga. Olyan dolgokat éltem át, amilyeneket semmilyen Isten nem ismer. A pokolban, amelyeket átéltem, nem volt semmilyen Isten. […]" A keresztény választ pedig így vezeti föl: „Mit tudsz erre mondani? Talán ezt: Nem tudom, melyik Istenre gondolsz. Az én Istenem beteg volt, és halálfélelmet élt át […]. Ott volt, ahol még semmilyen Isten sem volt: a halál birodalmában. Neked adom az én Istenemet, ha a tiéd kevés neked."

A részletből is kitűnik, hogy a bérmakönyv nem passzív ismeretelsajátítást céloz, hanem hitéről tanúskodni kész fiatal keresztényt szeretne nevelni. Nem kész válaszokat ad, hanem párbeszédre biztat. Nem vitatkozásra ösztönöz, hanem a hit belső meggyőződéséből fakadó bátor, kezdeményező, ugyanakkor a másikkal együtt érző missziós lelkületre. Nem vonul vissza a teológiai nyelvezet védőbástyái mögé, hanem közérthető, friss kifejezésmódot kínál. (Természetesen a nyelv frissessége, fiatalossága melletti döntésnek mind az eredetiben, mind az – üdítően jól sikerült – magyar fordításban vállalnia kell azt a rizikót, hogy hamar el is avulhat, hiszen az ifjúsági nyelv gyorsan változik.) Az évezredes toposzokat modern, a fiatal életében releváns képekkel állítja párhuzamba.

Mindezekből az is világos, hogy a YOUCAT bérmakönyv indirekt módon le is teszi a voksát amellett a felfogás mellett, hogy a bérmálkozásra készülő fiatal, akit a könyv írói szem előtt tartanak, már lényegében önálló, saját hitét kialakító, a felnőttség kapujában álló keresztény, nem pedig gyermek. (Noha a bőséges anyagot kínáló Kézikönyv megpróbál segítséget nyújtani a katekétának, hogy hogyan igazíthatja a témák feldolgozását különböző korosztályok befogadóképességéhez.)

A YOUCAT bérmakönyv tehát nem mindent eldöntő végső szó a bérmálás mai pasztorális kérdéseiben, de értékes, fontos kísérlet és inspiráció. Valójában így több is annál, amit deklaráltan vállal: ha a bérmálási felkészítés kapcsán magát a katekétát sikerül reflexióra bírnia szemléletmódjával kapcsolatban, akkor az ifjúság és az egyház párbeszédének megújításához is fontos hozzájárulás lehet.

Nobilis Márió

Reginaldus Thomas Foster – Daniel Patricius McCarthy: Ossa latinitatis sola ad mentem Reginaldi rationumque. The Mere Bones of Latin Aaccording to the Thought and System of Reginald

The Catholic University of America Press, Washington, 2016.

Reginaldus Thomas Foster (1939–) 13 évesen lépett be a szemináriumba, s három dologra vágyott: pap, sőt karmelita akart lenni, valamint latin nyelvvel akart foglalkozni. Mindhárom vágya teljesült: az amerikai Reginald atya Rómában tevékenykedett a latin nyelv tanáraként, a Vatikán latinistájaként pedig 1969-től 2009-ig hivatalos okiratokat fogalmazott – latin nyelven. Saját diákjai kérésére nyaranta intenzív latin kurzusokat szervezett, amelyek keretében hetente hétszer találkozott tanítványaival. Jelenleg is tart hasonló kurzusokat például Milwaukee-ban (lásd: http://thelatinlanguage.org/blog/latin-summer-2017/). Daniel Patricius McCarthy a kansasi Saint Benedict apátság szerzetese, liturgikus teológiát és latint tanít Rómában és Londonban. A bencés szerzetespap egykor Reginald atya tanítványa volt, közreműködésével élvezetes hangnemben megírt, olvasmányos kötet született.

E könyv évtizedek tanítási tapasztalataira épít: élő nyelvként, eleven tapasztalásként kívánja továbbadni a latin nyelv ismeretét angol nyelvű olvasóinak. Az „Ossa latinitatis sola"